

Hurdal kommune
Deres ref.: 24/5436

Oslo, 30.08.2024

Dette brevet sendes på vegne av BirdLife Oslo og Akershus, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Nesodden Kajakklubb og Romerike Sopp- og Nyttevekstforening.

Uttalelse til kommunedelplan for naturmangfold 2024-2036 Hurdal kommune

Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus (FNF) uttaler seg på vegne av ovennevnte organisasjoner. Vi ser at det er mye godt arbeid som ligger bak Hurdal kommune sin kommunedelplan for naturmangfold. Planen har mange gode momenter og det er fint at dere finner inspirasjon og støtte i verktøy som blant annet Sabima sitt verktøy «Naturkampen».

Vi ser også at dere har tatt med punkter vi spilte inn i 2023¹, dette er veldig bra, men det er allikevel mer som må på plass skal vi kunne verne om naturen og dyrene som lever i den på en best mulig måte.

Vi stiller oss undrende til at Hurdal kommune ikke har brukt begrepet natur- eller klimakrise.

Økende tap av naturmangfold og globale klimaendringer er de to største utfordringene verdenssamfunnet står overfor i dag.²³ Naturavtalen Norge forpliktet seg til i Montreal 2022 fastsetter at minst 30% av alle land- og havområder skal bevares og beskyttes mot skadelig påvirkning fra menneskelig aktivitet, og 30% av ødelagte og skadede naturområder skal være under restaurering innen 2030.⁴ Dette er ambisiøse mål, og en tydelig erklæring i temaplan for naturmangfold om at vi står i en naturkrise sender et klart signal om at Hurdal kommune ønsker å ta ansvar for å beskytte og bevare naturen. Vår utbygging og uttak av ressurser påvirker prosessene i

¹ https://fnf-nett.no/oslo-og-akershus/wp-content/uploads/sites/19/2023/09/280923_Uttalelse-til-planprogram-naturmangfold_FNF.pdf

² https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_SummaryForPolicymakers.pdf

³ <https://zenodo.org/records/3553579#.ZBLf3nbMK38>

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/verdens-land-samlet-om-en-naturavtale/id2952178/>

naturen, og naturen klarer ikke lengre å regenerere like raskt. Vi lever i dag på en måte på kreditt eller lånt tid.

Naturkrisen er sterkt forbundet med klimakrisen. Ødeleggelse av økosystemer og tap av artsmangfold kan forverre klimakrisen ytterligere. Myr og flere andre naturtyper er viktige karbonlagre og -fangere og ødeleggelse av disse fører til store klimagassutslipp. Tap av naturmangfold svekker også naturens evne til å motstå og tilpasse seg klimaendringene, og forverrer konsekvensene av ekstremvær og andre klimarelaterte hendelser.

En erklæring av klimakrisen vil gi kommunen en klarere retning og tydeliggjøre hvor viktig det er at kommunen tar hensyn til klima sammen med natur i fremtidig planlegging og utvikling.

Arealnøytralitet.

Vi er glade for at dere legger opp til å bli arealnøytrale, dette er et viktig tiltak for å stoppe nedbyggingen av nye arealer. Under kapittelet «arealnøytralitet» blir også tiltakshierarkiet beskrevet sammen med tiltaket “kompensasjon” som er den minst foretrukne løsningen for å rettferdiggjøre nedbygging av natur. Dessverre er det slik at det ofte er det tiltaket som blir gjeldene. Dette gjøres ofte ved at tiltakshaver/eier restaurerer et annet forringet naturområde eller setter av et annet område for vern. Ofte er det slik at områdene som blir restaurert burde blitt restaurert på grunnlag av at det er det rette å gjøre! Det kan innimellom kjennes som at naturområder som er forringet blir spart som en kompensasjonsordning slik at det kan brukes for å rettferdiggjøre annen nedbygging. Det er veldig viktig at dette unngås. Når det kommer til vern av et område som kompensasjon, så er ikke dette uten problemer heller. Vern er bra, men når en verner et område med bakgrunn i at en skal bygge ned et annet så blir det totalt sett mindre natur. Med slike kompenserende tiltak som nevnt så blir det fort vern og restaurering med en sterk bismak. Vi er glade for at dere er inne på dette i kapitlet «Restaurering og skjøtselsplaner».

Arealendringer er en av de største truslene for biologisk mangfold og en innføring av arealnøytralitet i forvaltningen er et viktig verktøy for å bli mer bevisst på arealbruken vår. Dette sammen med planvask, som dere også løfter frem som et godt tiltak er viktig for å kunne prioritere arealene våre bedre i fremtiden.

Skogbruk.

Skogbruket utgjør ved siden av arealbruksendringer en stor trussel for viktige naturverdier mange steder. Skogbrukerne er noen av de viktigste naturforvalterne vi har.

Skogbruk er en arealbruk som ikke er helt naturlig, og de naturlige økosystemene er derfor ikke tilpasset et moderne skogsbruk. Det finnes heldigvis alternativer til flatehogst, men det tar tid å innføre andre driftsformer innen lukket hogst og plukkhogst. Slike hogstformer sammen med vern er gode tiltak for å komme nærmere en bærekraftig skogsdrift. Vi er derfor glade for at dere er i gang med forsøk innen lukkede hogstformer blant annet i Åsnes kommuneskoger. Lukkede hogstformer er et samlebegrep på mye forskjellig og det er lurt å se til andre, som for eksempel Eidskog-metoden

som et alternativ til tradisjonell flatehogst⁵. Her kan leder i Eidskog kommuneskog, John Wirkola Dirksen, være nyttig å kontakte for et lokalt informasjonsmøte eller lignende. Han anbefales!

Et viktig tiltak kommunen kan gjøre er å innføre hogstforbud i hekketiden samt meldeplikt for hogster over 10 dekar. Det er også viktig å sikre en god kontrollvirksomhet ved avvirking, samt før og etter hogst, og vi håper kommunen vil satse mer på dette.

Lysforurensing.

Dette er et tema som har fått tydeligere fokus de siste åra. Mange dyr blir påvirket av lys på avveie, enten av lys fra faste installasjoner eller fra bevegelige objekt som biler.

Arter blir påvirket forskjellig og belysningen kan påvirke forholdet mellom bytte- og rovdyr.

Påvirkningen av lysforurensning slår ulikt ut på forskjellige arter og dyregrupper. Her kommer vi med noen eksempler på hva som kan være problematisk.

- Flaggermus kan påvirkes av lysforurensing på flere måter. F.eks. kan insekter tiltrekkes av lys, og samle seg rundt lyskilder. Noen flaggermus kan dra nytte av at insekter samler seg på et lite område, imens andre flaggermusarter unngår å bevege seg ut i belyste områder. De artene som ikke trives i lys, mister derfor deler av mattilgangen sin. For enkelte flaggermusarter kan lys være en så sterk barriere at det hemmer bevegelsene deres. Dette kan skyldes belysning langs veier og rundt gamle trær og kirker.
- Lyset kan bli et problem for insekter som oppfatter polarisert lys. De kan da ta feil av overflaten på vann, asfalt og andre overflater som polariserer lys. Når insekt har problem med å skille asfalt og vann i kunstig lys er problemet at egglegging kan skje på asfalt istedenfor i vannet. Insekter kan være føde for fugler og andre dyr. Lyset vil da kunne både direkte og indirekte påvirke også andre dyrs overlevelse og reproduksjon.
- Kunstig lys kan blende frosker og andre amfibier ved at et kjemisk stoff i øynene brytes ned. Det tar ofte flere timer å få tilbake normalt syn. Dette er viktig å ha med seg når en skal legge til rette med belysning, spesielt i områder rundt vann.
- Kunstig lys kan og påvirke atferd hos rumpetroll. Forskere tror at vandringer mellom oppholdssteder blir regulert av lys. Når vandringen opphører på grunn av kunstig belysning vil det påvirke termoreguleringen til rumpetrollene og veksten vil avta.
- Biler er en mobil kilde til lysforurensning i mange sårbare områder. Ofte er det tilrettelagt for biler i nærheten av vann, og det bør rundt parkeringsplasser legges opp til naturlig skjerming ut mot disse vannene. Ved vegstrekninger som går ved viktige vannforekomster må det også ses på tiltak for å begrense lysforurensing.
- Det er også slik at mange fugler blir påvirket av lysforurensing (Simon Gillings og Chris Scott 2021)⁶. For eksempel frykter forskere at trekkfugler dør av utmattelse på grunn av at lysforurensing fra større områder påvirker dem på veien. De er også bekymret for at trosten, som trekker om natten,

---

⁵ <https://www.eidskog.kommune.no/tjenester/teknikk-plan-og-naring/skog-og-landbruk/skogbruk/kommuneskogen/>

⁶ <https://doi.org/10.1111/ibi.12955>

kan bli desorientert av kunstig belysning, og at fugler generelt trekker mot lys. Denne trekraften kan føre til at fugler oppholder seg i områder som er lite gunstig for dem.

For å få bedret dette må en planlegge belysningen og rette lyset dit det er behov for det. På den måten minimerer en lys som går alle andre steder. Alingsås kommune⁷ i Sverige har jobbet med dette og det er mye å hente i arbeidet deres.

En kan lese mer om lysforurensning i NINA rapport 1081 "Effekter av kunstig nattbelysning på naturmangfoldet - en litteraturstudie" Follestad, A. 2014⁸ der det blir lagt fram mange problemstillinger ved kunstig belysning.

Bruk av frivilligheten.

Frivillige natur- og friluftslivsorganisasjoner i Norge bidrar hvert år med grasrotforskning som trolig er verdt flere titalls millioner. Det er fint at dere ønsker å inkludere frivillige organisasjoner i kommunens planer for naturmangfold. Dette kan gjøres til en ressurs til bruk i planarbeidet og i forbedring av kunnskapsgrunnlaget til kommunen. Under kartleggingsarbeid vil frivilliges lokalkunnskap være uvurderlig for å finne ut hvilke områder som skal prioriteres, for eksempel ved bekjempelse av fremmede arter. Muligheten for kommunalt organiserte dugnader i samarbeid med frivilligheten bli vurdert som et virkemiddel. Dette vil virke positivt på mange måter, for når kontakt er oppretta og en starter å bli kjent, blir det lettere å samarbeide om andre oppgaver.

Arbeidet videre.

Vi har ikke kommentert kunnskapsgrunnlaget da vi ser at dere er klar over problematikken rundt gamle registreringer og kartlegginger som ikke er i tråd med nye instruksjoner for kartlegging. Utbedring av dette må selvfølgelig prioriteres.

Vi ønsker dere lykke til med den videre utarbeidelsen av denne planen og stiller oss til disposisjon om det er noe dere lurer på eller ønsker å ta opp med oss.

Vennlig hilsen

Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus

Åsmund Nordgulen
Koordinator
FNF Oslo og Akershus

---

⁷ <https://storymaps.arcgis.com/stories/560cbf0790a749f4818e4ce7525f2b07>

⁸ <https://www.nina.no/archive/nina/pppbasepdf/rapport/2014/1081.pdf>